

Наша Українська Рідна Школа
Ukrainian Heritage School

700 Cedar Road • Jenkintown, Pennsylvania 19046 • Telephone: 215-663-5322

ЗАВДАННЯ з дня 04/08/ 2017

Вчитель Ярослав Шур

~~ЛІТЕРАТУРА~~

~~ІСТОРІЯ~~

ГЕОГРАФІЯ

~~КУЛЬТУРА~~

Розмовна

~~МОВА~~

8 кл.	
ЧИТАТИ	Українські Карпати. Характеристика рослинного та тваринного світу. П.О.Масляк (ст.57-60)
ПИСАТИ	
ІСПИТ	
9 кл.	
ЧИТАТИ	
ПИСАТИ	
ІСПИТ	
10 кл.	
ЧИТАТИ	Українці в країнах Східної Європи. П.О.Масляк (ст.192-194)
ПИСАТИ	
ІСПИТ	
11 кл.	
ЧИТАТИ	Національний склад населення в Україні. П.О.Масляк (ст.82-85) (матеріал додається)
ПИСАТИ	
ІСПИТ	
12 кл.	
ЧИТАТИ (розмовна Мова)	Підготовка до КІНЦЕВОГО ПИСЬМОВОГО МАТУРАЛЬНОГО ІСПИТУ З ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ (04/29/2017).
ПИСАТИ	
ІСПИТ	
	<u>Shkilna Rada's Matura Page</u> https://sites.google.com/site/shkilnaradasmaturapage/

Українські Карпати.

Область Українських Карпат розташована на південному заході країни. Вона простягається завдовжки 280 км, завширшки – на 100-110 км. Площа гірської системи – понад 24 тис. км², а разом з Передкарпаттям і Закарпаттям – 37 тис. км².

Абсолютні висоти гірської системи коливаються від 120 м біля підніжжя до 800 м у міжгірних улоговинах та 1500-2000 м вздовж основних хребтів. Усі найвищі вершини – **Говерла, Петрос, Бребенескул, Піп-Іван, Ребра, Гутин-Томнатик** – зосереджені на масиві **Чорногора**.

Клімат Карпат визначається географічним положенням гір та значною висотою над рівнем моря. На їх територію має вплив континентальне й морське повітря помірних широт, а інколи сюди проникають арктичні повітряні маси. Клімат Карпат дуже вологий з порівняно низькими річними температурами повітря. Температура січня у Передкарпатті становить - 4°... -3°С, у Закарпатті – -2°С, а в горах – -6°... -12°С. Зима м'яка і багатосніжна. Зрідка бувають дуже холодні зими.

Середні температури липня в Передкарпатті становлять +18°С... +19°С, Закарпатті - +20°С, у горах - +7°... +13°С. Опадів у передгір'ях - 900 мм, у верхів'ях гір - до 2000 мм (с. Руська-Мокра, Тячівський район, Закарпатської області).

Із підняттям на кожні 100 м у Карпатах літо запізнюється на 8-10 днів і на 5-6 днів закінчується раніше. У замкнутих котловинах часто застоюється важке холодне повітря і температура може бути на 100 м нижча, ніж у навколишніх горах. Це явище називається інверсією температур.

У Карпатах бере початок багато річок: Прут, Дністер, Тиса, Лімниця, Черемош, Латориця, Уж, Терєбля, Бистриці Надвірнянська і Солотвинська.

Течія їхня стрімка, вони несуть велику кількість уламкового матеріалу, який відкладають у своїй нижчій течії. Живлення річок мішане.

Ґрунти у Карпатах різноманітні і відповідно до кліматичних умов розміщуються вертикальними поясами. В Передкарпатті сформувалися дерново-підзолисті Ґрунти, вище 1200-1400 м – бурі гірсько-лісові Ґрунти, на висоті 1500-1600 м – сіро-бурі, вище 1600 м (під субальпійськими луками) – гірсько-лучні.

На Закарпатській низовині переважають дерново-підзолисті Ґрунти. На схилах гір росте 1950 видів квіткових рослин і 10 видів представників хвойних. Рослинність Карпат змінюється з висотою. У передгір'ях ростуть мішані ліси, що складаються з дуба, граба, ялини. На висоті від 600 до 1200 м розкинулися букові і буково-ялинові ліси. Вище 1200 м переважають смереково-ялинові, які в підверховинній смузі змінюються смерековими лісами. Вершини гір (вище 1500 м) вкриті альпійськими луками з низькорослими травами (полонини).

Самобутність природи Карпат зумовлює багатство і своєрідність фауни. Типовим представниками лісів є дикий кабан, козулі й благородні олені, заєць-русак, лисиця, лісова куниця, горностай. Рідкісними в Карпатах стали борсуки. Зменшилася і чисельність таких хижих звірів, як вовк, рись та дикий кіт.

У Карпатах багато птахів – ластівки, лелеки, шпаки, снігурі, омелюхи, пуночки, синиці, корольки, повзики, шишкарі, чижі, дятли, яструби, сови, сірі куріпки, тетереви і глухарі.

В Українських Карпатах є понад 1500 природозаповідних об'єктів. Найбільший серед них – Карпатський природний національний парк. Серед важливих природоохоронних територій відомі природо-заповідні території:

- "Синевир",
- Вижницький,
- Міжнародний біосферний заповідник "Східні Карпати",
- Карпатський та Горганський заповідники та ін.

Українці у країнах Східної Європи

Українські етнічні групи в Польщі, Румунії, Угорщині, Чехи та Словаччині належать до автохтонних, або, іншими словами, корінних. На історичних землях, які входять нині до складу цих держав, предки українців проживали споконвіку. У Польщі, приміром, — це Бойківщина, Лемківщина, Підляшшя, Холмщина і Надсяння. Якщо за точку відліку взяти новітні часи, то доля українського населення у східноєвропейських країнах нерідко складалася досить драматично, а то й трагічно. Так, 1947 р. в результаті здійснення тодішнім польським урядом операції «Вісла» майже 150 тис. українців насильницьким шляхом були виселені з їхніх (південно-східних) земель й розкидані по всіх польських територіях. Мотивувалося це тим, що українське населення становило матеріальну і людську базу Української повстанської армії (УПА).

Відтоді основна маса українського населення живе на західних і особливо північних територіях Польщі — Ольштинському Гданському, Кошалінському та Вроцлавському воєводствах. Точних даних щодо їхньої кількості немає. За відомостями Об'єднання українців у Польщі (ОУП), там проживає від 250 до 500 тис. Офіційна ж польська статистика подає чисельність українців в межах 150-250.

Основними місцевостями розселення українців у Румунії є Сучавський та Марамуреський повіти, котрі межують відповідно з Чернівецькою і Закарпатською областями України Крім того, українці в цій державі компактно проживають у Банаті (на південному заході) та Добруджі (на південному сході). До Банату — території нинішньої Румунії, українці потрапили в ході міграційних процесів в Австрійській (потім Австро-Угорській) імперії у XVIII—XIX ст. Це були переселенці із Закарпаття та Галичини У Добруджі українці з'явилися наприкінці XVIII — на початку XIX ст. Потрапили вони туди внаслідок переслідування російським царизмом після зруйнування Запорозької Січі.

Надто важко визначити кількість українського населення в Румунії У джерелах наводяться цифри 50, 70, 100, 120, а то й 800 тис. І це не випадково. Ще донедавна урядова національна політика в Румунії, як, до речі, і в Польщі, базувалася на концепції одно національної держави, що примушувало етнічні меншини зрікатися рідного кореня.

Щодо Угорщини, то, за неофіційними відомостями, тут налічується приблизно 3 тис. осіб українського походження. Це здебільшого автохтони в північно-східній частині країни, вздовж середньої течії Тиси, а також жителі деяких міст, зокрема Будапешта. Значна кількість українців — русинів протягом століть асимілювалася.

З давніх-давен проживають українці — русини на території Східної Словаччини І сьогодні місцями їхнього найбільшого скупчення є міста і села цього краю Гуменне, Бардпв, Стара Любовня, Кошіце тощо. Традиційним центром українського громадсько-культурного життя є Пряшів, де проживає понад 2 тис. українців. Загалом на території Словаччини, за офіційною статистикою (1980), проживає понад 39 тис. українців, в Чехії — трохи більше 15 тис. Слід, однак, зауважити, що, згідно з іншими даними, на території колишньої Чехо-Словаччини налічувалося від 100 до 200 тис. українців.

Майже 250 років тому з'явилися перші українські поселенці в межах донедавна цілісної ще Югославії. Це були вихідці з Пряшівщини та Закарпаття. Вони осіли в історичній області Бачка на території, яку тепер займає Воєводина. Основним центром їхнього поселення стало с. Керестур, яке згодом одержало назву Руський Керестур.

Переселенцями були переважно карпатські лісоруби і вівчарі, котрі прагнули створити власне господарство, але через брак землі не могли цього зробити на батьківщині. Характерно, що нащадки вихідців із Закарпаття і нині вважають себе русинами, котрі мають дещо відмінні від решти українців етнолінгвістичні та етнографічні ознаки. Пізніші ж переселенці, а ними були, зокрема, селяни із Східної Галичини, без будь-яких застережень пов'язують себе саме з українським походженням. За даними перепису населення 1981 р., русинів у республіках Югославії нараховувалось понад 23 тис., а українців — близько 13 тис.

Останнім часом помітно активізувалося громадське життя українців у країнах Східної Європи. Це сталося насамперед завдяки демократичним перетворенням, які там відбулися. Так, у Польщі громадські організації етнічних меншин, у тому числі українські, вийшли з підпорядкування Міністерства внутрішніх справ. Ними тепер опікується відомство культури і мистецтва. При польському парламенті діє комісія національних меншин та етнічних груп. У цьому контексті слід, зокрема, розглядати засудження в лютому 1990 р. на надзвичайному з'їзді Українського суспільно-культурного товариства горезвісної операції «Вісла». З'їзд поклав початок діяльності нової громадської організації — Об'єднання українців у Польщі. До нього ввійшли особи українського походження незалежно від їхніх політичних поглядів, релігійних вірувань та соціального стану.

В інших країнах Східної та Південно-Східної Європи інтереси українського населення представляють і захищають такі організації, як Союз українців у Румунії, Союз русинів — українців у Воєводині тощо. Втім, не всі вони переживають кращі часи. В Словаччині та колишній Югославії, приміром, на початку 90-х рр. знову далися взнаки спроби до розмежування, у тому числі організаційного, між русинами і українцями. Щоправда, на середину 90-х рр. намітилися тенденції до подолання цих негативних явищ у житті українських громад цього регіону.

В країнах Східної та Південно-Східної Європи збереженню української етнічності сприяє діяльність мистецьких колективів (хор «Журавлі» — Польща, танцювальний ансамбль «Пульс» — Словаччина, осередок української культури у Свиднику (Словаччина), а також преса («Наше слово — Польща», «Нове життя», «Дукля», «Дружно вперед» — Словаччина, «Український вісник», «Наш голос» — Румунія). У Румунії, здається, вже стає традицією проведення фестивалів української пісні та музики.

Національний склад населення України

Етнічний склад населення України в сучасних кордонах (1897 — 2001 рр.), %

Зазначено етноси, чисельність яких за переписом 1926 р. перевищувала 1% загальної чисельності населення

Етнічні групи	1897 — 1900 ^[2] роки	1926 — 1930 роки	1959 рік	1989 рік	2001 рік
Українці	72,0%	74,8%	76,8%	72,7%	77,8%
Росіяни	8,8%	8,1%	16,9%	22,1%	17,3%
Євреї	9,0%	6,5%	2,0%	0,9%	0,2%
Поляки	4,4%	5,4%	0,9%	0,4%	0,3%
Німці	2,1%	1,5%	0,1%	0,1%	0,1%
Молдовани/румуні	1,0%	1,1%	0,8%	0,9%	0,8%
Усе населення	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Дані щодо найбільш численних національностей, які мешкають в Україні, наведено нижче:

	Кількість (тис. осіб)	У % до підсумку		2001 рік у % до 1989
		2001 рік	1989 рік	
українці	37541,7	77,8	72,7	100,3
росіяни	8334,1	17,3	22,1	73,4
білоруси	275,8	0,6	0,9	62,7
молдавани	258,6	0,5	0,6	79,7
кримські татари	248,2	0,5	0,0	у 5,3 р.б
болгари	204,6	0,4	0,5	87,5
угорці	156,6	0,3	0,4	96,0
румуні	151,0	0,3	0,3	112,0
поляки	144,1	0,3	0,4	65,8
євреї	103,6	0,2	0,9	21,3
вірмени	99,9	0,2	0,1	у 1,8 р.б
греки	91,5	0,2	0,2	92,9
татари	73,3	0,2	0,2	84,4
цигани	47,6	0,1	0,1	99,3
азербайджанці	45,2	0,1	0,0	122,2
грузини	34,2	0,1	0,0	145,3
німці	33,3	0,1	0,1	88,0
гагаузи	31,9	0,1	0,1	99,9
інші національності	177,1	0,4	0,4	83,9

У національному складі населення України переважна більшість українців, чисельність яких становила 37541,7 тис. осіб, або 77,8% від загальної кількості населення. За роки, що минули від перепису населення 1989 року, чисельність українців зросла на 0,3%, а їх питома вага серед мешканців України - на 5,1 відсоткового пункта.

Друге місце за чисельністю посідали росіяни. Їх кількість порівняно з переписом 1989 року зменшилася на 26,6% і нараховувала на дату перепису 8334,1 тис. осіб. Питома вага росіян у загальній чисельності населення зменшилась на 4,8 відсоткового пункта і складала 17,3%.